

Prese un informācija

Eiropas Savienības Tiesa
PAZIŅOJUMS PRESEI Nr. 63/16
Luksemburgā, 2016. gada 14. jūnijā

Spriedums lietā C-308/14
Komisija/Apvienotā Karaliste

Apvienotā Karaliste var pieprasīt, lai ģimenes pabalstu un nodokļu atlaides par bērnu saņēmējiem būtu uzturēšanās tiesības šajā valstī

Lai gan šāds nosacījums tiek uzskatīts par netiešu diskrimināciju, to pamato nepieciešamība aizsargāt uzņēmējas dalībvalsts finanses

Regulā par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu¹ ir noteikta virkne kopīgu principu, kas ir jāievēro dalībvalstu tiesību aktos šajā jomā, lai personām, kuras īsteno savas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties Savienībā, netiktu radīts nelabvēlīgāks stāvoklis, piemērojot dažādu valstu sistēmas. Viens no šiem kopīgajiem principiem, kas ir jāievēro dalībvalstīm, ir vienlīdzības princips. Īpašajā sociālā nodrošinājuma jomā ar vienlīdzības principu saprot jebkādas diskriminācijas aizliegumu valstspiederības dēļ.

Komisija saņēma daudzas sūdzības no Savienības pilsoņiem, kuriem nav britu izcelsmes, bet kuri pastāvīgi dzīvo Apvienotajā Karalistē. Šie pilsoņi ziņoja par to, ka kompetentās Lielbritānijas iestādes tiem bija atteikušās piešķirt konkrētus sociālos pabalstus, pamatojoties uz to, ka viņiem nebija uzturēšanās tiesību šajā valstī. Uzskatot, ka Lielbritānijas tiesību akti neatbilst regulas noteikumiem, Komisija cēla prasību sakarā ar pienākumu neizpildi pret Apvienoto Karalisti. Komisija faktiski norādīja, ka Lielbritānijas tiesību aktos ir noteikts pienākums pārbaudīt, vai konkrētu sociālo pabalstu – tajos ietilpst arī tādi ģimenes pabalsti kā šajā lietā aplūkotais bērna pabalsts un nodokļu atlaides par bērnu², pieprasītāji likumīgi uzturas Lielbritānijā. Komisija uzskata, ka šāds nosacījums esot diskriminējošs un pretrunā regulas garam, ciktāl tajā tiekot ņemta vērā tikai pieteicēja pastāvīgā dzīvesvieta.

Atbildot uz šiem argumentiem, Apvienotā Karaliste, kas atsauca uz spriedumu *Brey*³, norāda, ka uzņēmējai dalībvalstij ir tiesības pieprasīt, lai sociālie pabalsti tiktu piešķirti tikai tiem Savienības pilsoņiem, kas atbilst uzturēšanās tiesību iegūšanas nosacījumiem tās teritorijā – šie nosacījumi galvenokārt esot paredzēti Savienības direktīvā⁴. Turklāt, lai gan tā atzīst, ka nosacījumus aplūkoto sociālo pabalstu saņemšanai vieglāk izpilda tās pašas pilsoņi (tiem pēc būtības ir uzturēšanās tiesības), visos gadījumos ar uzturēšanās tiesībām saistītais nosacījums ir samērīgs pasākums, kura mērķis ir nodrošināt, lai pabalsti tiktu izmaksāti personām, kuras ir pietiekami integrējušās Apvienotajā Karalistē.

Savā šīs dienas spriedumā **Tiesa noraida Komisijas prasību.**

Tiesa vispirms konstatē, ka aplūkotie pabalsti ir sociālā nodrošinājuma pabalsti un tādējādi tie ietilpst regulas piemērošanas jomā.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 883/2004 (OV L 166, 1. lpp.).

² Ģimenes pabalsti ("child benefit") un nodokļu atlaide par bērnu ("child tax credit") ir naudas pabalsti, kas tiek finansēti no nodokļiem, nevis no saņēmēju iemaksām. To kopīgais mērķis ir palīdzēt segt ģimenes izmaksas. Lai pieteicējs varētu saņemt šos pabalstus, saskaņā ar Lielbritānijas tiesību aktiem viņam ir jāatrodas Apvienotajā Karalistē. Šis nosacījums ir izpildīts tikai tad, ja pieteicējs a) fiziski atrodas Apvienotajā Karalistē, b) viņa pastāvīgā dzīvesvieta ir Apvienotajā Karalistē un c) viņam ir uzturēšanās tiesības šajā valstī.

³ Tiesas 2013. gada 19. septembra spriedums *Brey* (C-140/12).

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Direktīva 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV L 158, 77. lpp.).

Turpinājumā Tiesa noraida galveno Komisijas argumentu, saskaņā ar kuru Lielbritānijas tiesību aktos esot paredzēts nosacījums, kas papildina regulā ietvertu pastāvīgās dzīvesvietas nosacījumu.

Šajā ziņā Tiesa atgādina, ka pastāvīgās dzīvesvietas kritērijs regulas izpratnē nav nosacījums, kuru ir nepieciešams izpildīt, lai varētu saņemt pabalstus, bet gan “kolīziju norma”, kuras mērķis ir izvairīties no dažādu valstu tiesību aktu vienlaicīgas piemērošanas un nepieļaut to, ka personām, kuras ir īstenojušas savas tiesības uz brīvu pārvietošanos, tiek liegta aizsardzība. Tiesa uzskata, ka ar regulu nav izveidota kopēja sociālā nodrošinājuma sistēma, bet gan tiek ļauts pastāvēt dažādām valstu sistēmām. Tādējādi tajā nav paredzēti tiesību saņemt pabalstus materiāltiesiskie nosacījumi, jo paredzēt šos nosacījumus principā ir katras dalībvalsts tiesību aktu ziņā. Šādā ziņā Tiesa norāda, ka **nekas nav pretrunā tam, lai sociālā nodrošinājuma pabalstu piešķiršana ekonomiski neaktīviem Savienības pilsoņiem būtu atkarīga no prasības, ka viņi izpilda nosacījumus, lai uzņēmējā dalībvalstī iegūtu likumīgas uzturēšanās tiesības.**

Attiecībā uz Komisijas pakārtoto argumentu, ka uzturēšanās tiesību pārbaude ir uzskatāma par diskrimināciju, Tiesa nospriež, ka **uzturēšanās tiesību Apvienotajā Karalistē nosacījums rada nevienlīdzību**, jo valsts pilsoņi to var izpildīt vieglāk nekā citu dalībvalstu pilsoņi.

Tomēr Tiesa uzskata, ka **šādu atšķirīgu attieksmi var pamatot** leģitīms mērķis, par kādu ir uzskatāma **nepieciešamība aizsargāt uzņēmējas dalībvalsts finanses**, ar nosacījumu, ka tā nepārsniedz to, kas nepieciešams šī mērķa sasniegšanai.

Šajā ziņā Tiesa konstatē, ka valsts iestādes pārbauda uzturēšanās likumību atbilstoši direktīvā par pilsoņu brīvu pārvietošanos norādītajiem nosacījumiem. Tādējādi Lielbritānijas iestādes šo pārbaudi neveic sistemātiski par katru pieteikumu, bet gan tikai šaubu gadījumā. No tā izriet, ka **nosacījums nepārsniedz to, kas ir nepieciešams Apvienotās Karalistes mērķa, proti, nepieciešamības aizsargāt tās finanses, sasniegšanai.**

ATGĀDINĀJUMS: Prasību sakarā ar pienākumu neizpildi, kas vērsta pret dalībvalsti, kura nav izpildījusi no Savienības tiesībām izrietošos pienākumus, var celt Komisija vai cita dalībvalsts. Ja Tiesa konstatē pienākumu neizpildi, attiecīgajai dalībvalstij spriedums ir jāizpilda pēc iespējas ātrāk.

Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nepilda spriedumu, tā var celt jaunu prasību, lūdzot noteikt naudas sodu. Tomēr gadījumā, ja Komisijai nav paziņoti direktīvas transponēšanas pasākumi, pēc Komisijas priekšlikuma sankcijas var noteikt Tiesa pirmā sprieduma stadijā.

Neoficiāls dokuments plašsaziņas līdzekļu vajadzībām, kas Tiesai nav saistošs.

[Pilns sprieduma teksts](#) tiek publicēts CURIA mājas lapā pasludināšanas dienā.

Kontaktpersona presei: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Attēli saistībā ar spriedumu pasludināšanu ir pieejami [“Europe by Satellite”](#) ☎ (+32) 2 2964106